

II. JURISPRUDÈNCIA

II. 1. TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Eva PONS I PARERA

Professora de dret constitucional
Universitat de Barcelona

Agustí POU I PUJOLRÀS

Professor de llenguatge jurídic
Universitat de Barcelona

Durant la primera meitat del 2006 el Tribunal Constitucional ha dictat dues resolucions que incideixen en qüestions lingüístiques.

La primera, la Interlocutòria 54/2006, de 15 de febrer, inadmet una qüestió d'insconstitucionalitat promoguda per un jutjat de pau contra els preceptes del Reglament del Registre Civil que impedeixen fer els assentaments registrals en la llengua oficial pròpia de la comunitat autònoma. Els motius són la manca de requisits per presentar-la i de legitimació de l'òrgan que la planteja. Més enllà, però, de les raons per resoldre la inadmissió, el procés posa en relleu el desfasament de l'activitat del Registre pel que fa als usos lingüístics, fet que ha motivat un clar malestar social, amb la consegüent contestació ciutadana. Han estat diverses les resolucions dels alts tribunals sobre aquesta matèria, sempre en un sentit negatiu a l'ús del català, i en canvi molt escassa la sensibilitat del legislador per promoure un canvi. Per això cal valorar molt la reforma feta per la Llei 12/2005, que dona en-

trada a les llengües oficials diferents de la castellana a l'hora de fer l'assen-
tament registral.

La segona, la Sentència 112/2006, de 5 d'abril, tracta incidentalment d'una qüestió lingüística. La resolució desestima un recurs d'inconstitucionalitat interposat contra la Llei 21/1997, de 3 de juliol, que regula les emissions i retransmissions esportives, en considerar legítim l'objectiu de la Llei d'impedir l'atribució exclusiva a un sol operador de les retransmissions audiovisuals d'interès general. La norma confirmada pel Tribunal conté una previsió de caràcter lingüístic, que és que si els titulars del dret de retransmissió no ho fa en la llengua oficial pròpia de la comunitat, han de cedir els drets als altres operadors per a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma perquè retransmetin en aquesta llengua. A efectes pràctics aquesta disposició implica una certa garantia per a l'ús del català, basc i gallec en aquest tipus d'espais televisius.

Interlocutòria del Tribunal Constitucional 54/2006, de 15 de febrer. Qüestió d'inconstitucionalitat núm. 6161/2004. Ref. Aranzadi 2006/54

En aquesta resolució el Tribunal Constitucional inadmet una qüestió d'inconstitucionalitat plantejada pel jutge de pau del municipi d'Anglès contra els preceptes del Reglament del Registre Civil que impedeixen fer els assentaments registrals en català. En la interlocutòria que planteja la qüestió el jutge formula aquestes consideracions, recollides en la resolució ressenyada:

«3. En el Auto de planteamiento de la cuestión de inconstitucionalidad, el Juez de Paz de Anglès realiza, en síntesis, las siguientes consideraciones:

a) Estima que se encuentra legitimado para plantear la cuestión de inconstitucionalidad, dado que el art. 26 LOPJ establece que son aplicables a los Jueces de Paz las atribuciones que la legislación confiere a los miembros del Poder judicial, siendo una de ellas, en virtud de los arts. 29 y 35 LOPJ, el planteamiento de cuestiones de inconstitucionalidad.

b) Respecto de la posibilidad de plantear cuestión de inconstitucionalidad so-

bre normas reglamentarias, tras señalar que el Reglamento del Registro Civil es preconstitucional, razona que ya este Tribunal Constitucional entró a valorar en la src 50/2003, de 17 de marzo, la constitucionalidad del Estatuto del vino, que, pese a ser también una norma reglamentaria, regulaba materias propias de Ley.

c) En cuanto al fondo, se aduce que la Ley del Registro Civil, de 8 de junio de 1957, no establece en qué lengua deberán practicarse los asientos de los Libros del Registro Civil, a pesar de lo cual el Reglamento aprobado para su aplicación por Decreto de 14 de noviembre de 1958,

ordena, en sus arts. 86, 298.6 y 300, que tales asuntos se lleven a cabo en castellano; añade que el Reglamento del Registro Civil no debe prevalecer sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña, que tiene rango de ley orgánica, y en su artículo 3 establece la oficialidad de la lengua catalana dentro del territorio de la Comunidad autónoma catalana; termina concluyendo que el citado reglamento

del Registro Civil provoca una evidente discriminación por razón de lengua utilizada (art. 14 CE), en tanto que obliga a utilizar el castellano en la práctica de los asuntos registrales y, al afectar a un derecho fundamental, se extralimita en sus funciones, regulando aspectos propios de una Ley, lo que puede considerarse como contrario al principio constitucional de reserva de Ley (art. 53.1 CE).»

Tant el fiscal en cap de l'Audiència Provincial de Girona com el fiscal general de l'Estat, un cop traslladada la qüestió davant del Tribunal Constitucional, s'hi van oposar perquè en el cas no concorrien els requisits necessaris per al plantejament de la qüestió, com ara que la norma fos de rang legal o que hi hagués un cas per a la resolució del qual s'hagués de resoldre el dubte de constitucionalitat.

El Tribunal Constitucional inadmet la qüestió per la falta de requisits: es tracta d'una norma reglamentària, no amb rang de llei, i és impossible plantejar la qüestió quan el jutge de pau actua, per delegació del jutge encarregat del Registre, en funcions relatives al registre civil municipal. Hi ha tres vots particulars que incideixen sobre la concurrència de requisits de procedibilitat, però tots coincideixen en la inadmissió de la qüestió.

Com que pròpiament el Tribunal no entra a valorar la impugnació plantejada, no reproduïm la fonamentació jurídica de la interlocutòria. Només volem recordar, però, que la qüestió de la prohibició d'ús del català en els assentaments registrals ha tingut, des de fa molt temps, una important impugnació davant dels òrgans judicials ordinaris, el Tribunal Constitucional i la Direcció General dels Registres i del Notariat (és significativa, per exemple, la Resolució de la Direcció General de Registres de 28 d'octubre de 1999, *Revista de Llengua i Dret*, núm. 34, pàg. 429-436). Ha tingut també un gran ressò mediàtic. Malgrat això, no ha estat fins la Llei 12/2005, de 22 de juny, la qual afegeix un nou paràgraf a l'article 23 de la Llei del Registre Civil per possibilitar l'ús de les llengües oficials pròpies, que s'ha donat una solució a una situació que, al nostre entendre, contravenia clarament la proclamació del català com a llengua oficial i perpetuava una regulació predemocràtica, a banda de deixar sense cobertura legal la pràctica de molts registres civils municipals.

Tanmateix, la falta de voluntat de solucionar la situació és tan manifesta que fins i tot amb la nova llei, l'autoritat registral continua emparant-se en la falta de desplaçament reglamentari per no deixar fer els assentaments en català.

El fons del litigi a banda, els antecedents de la interlocutòria que resenyem reflecteixen una altra qüestió que hem recollit sovint en aquesta crònica (per totes, STS de 5 de desembre de 2005, *Revista de Llengua i Dret*, núm. 45, pàg. 342), que és l'obligació de traduir totes les actuacions judicials que tinguin efectes en els òrgans jurisdiccionals centrals, també el Tribunal Constitucional, derivada de l'article 231.4 de la Llei orgànica del poder judicial. En efecte, el fiscal general de l'Estat va demanar la traducció al castellà de totes les actuacions del Jutjat de Pau d'Anglès fetes en català. El Tribunal Constitucional va retornar les actuacions i, un cop traduïdes, es va continuar tramitant el procés. Tal com hem indicat en altres ocasions, la traducció sistemàtica del tota la documentació que surt de Catalunya, sense que els òrgans jurisdiccionals centrals assumeixin cap compromís amb les llengües oficials no castellanes, suposa un entrebanc greu per a l'ús oficial d'aquestes llengües. D'acord amb el que estableix l'article 9.2 de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i fins i tot el l'article 33.5 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, l'Estat hauria de desenvolupar un paper més respectuós amb les altres llengües oficials i possibilitar que tinguessin, com a mínim, determinats efectes supraterritorials.

Sentència del Tribunal Constitucional 112/2006, de 5 d'abril de 2006. Ple. Ponent: Pablo Pérez Tremps. Ref. Aranzadi 2006/112

Aquesta Sentència resol el recurs d'inconstitucionalitat interposat per setanta-dos diputats del Grup Socialista contra determinats preceptes de la Llei 21/1997, de 3 de juliol, reguladora de les emissions i retransmissions de competicions i esdeveniments esportius. El motiu principal de la impugnació és el desacord amb les previsions legals que impedeixen —segons la interpretació dels recurrents— l'atribució en exclusiva dels drets de retransmissió audiovisual dels esdeveniments o competicions qualificats d'interès general a un únic operador. Amb això el legislador pretén garantir, entre altres, la retransmissió en directe i en emissió oberta, per a tot el territori estatal, dels fets esportius d'especial rellevància. Els recurrents consideren que es tracta d'una «norma liberticida», i al·leguen la vulneració de la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat (art. 38 CE), el dret de propietat (art. 33 CE), el dret a transmetre informació per qualsevol mitjà de difusió (art. 20.1.d CE) i el principi d'igualtat (art. 14 CE), a més de la reserva de llei de l'article 53.1 CE. El Tribunal Constitucional desestima el recurs, en no observar l'oposició de la Llei amb cap dels drets fonamentals esmentats.

L'article 4, i preceptes concordants, de la Llei 21/1997 confirmada per l'alt Tribunal té un impacte general sobre la configuració del panorama audiovisual en l'àmbit esportiu. A banda de variar les condicions que permetien abans les exclusives de retransmissió de la televisió de pagament, obliga a tenir en compte la presència de les diferents llengües oficials, en establir en l'apartat cinquè que: *«Con el fin de atender a las diferentes lenguas oficiales del Estado, todas las competiciones o acontecimientos deportivos catalogados de interés general podrán ser retransmitidos en lengua oficial propia de la correspondiente Comunidad Autónoma. Si el titular de los derechos no desea realizarlo, deberá ceder sus derechos a los demás operadores o programadores interesados, en régimen de pública concurrencia. La contraprestación económica quedará fijada siguiendo los mismos criterios establecidos en el apartado 4 de este artículo»* (aquest darrer apartat permet que els operadors o programadors que emetin només per a una part del territori puguin adquirir drets exclusius de retransmissió esportiva en aquesta i cedir en lliure concurrència els drets de retransmissió per a la resta, per una contraprestació calculada sobre el percentatge de població). Atès el rebuig de la impugnació pel Tribunal Constitucional, no resta afectada la continuïtat d'aquestes previsions que garanteixen una certa presència del català, basc i gallec en la retransmissió d'aquests esdeveniments esportius.